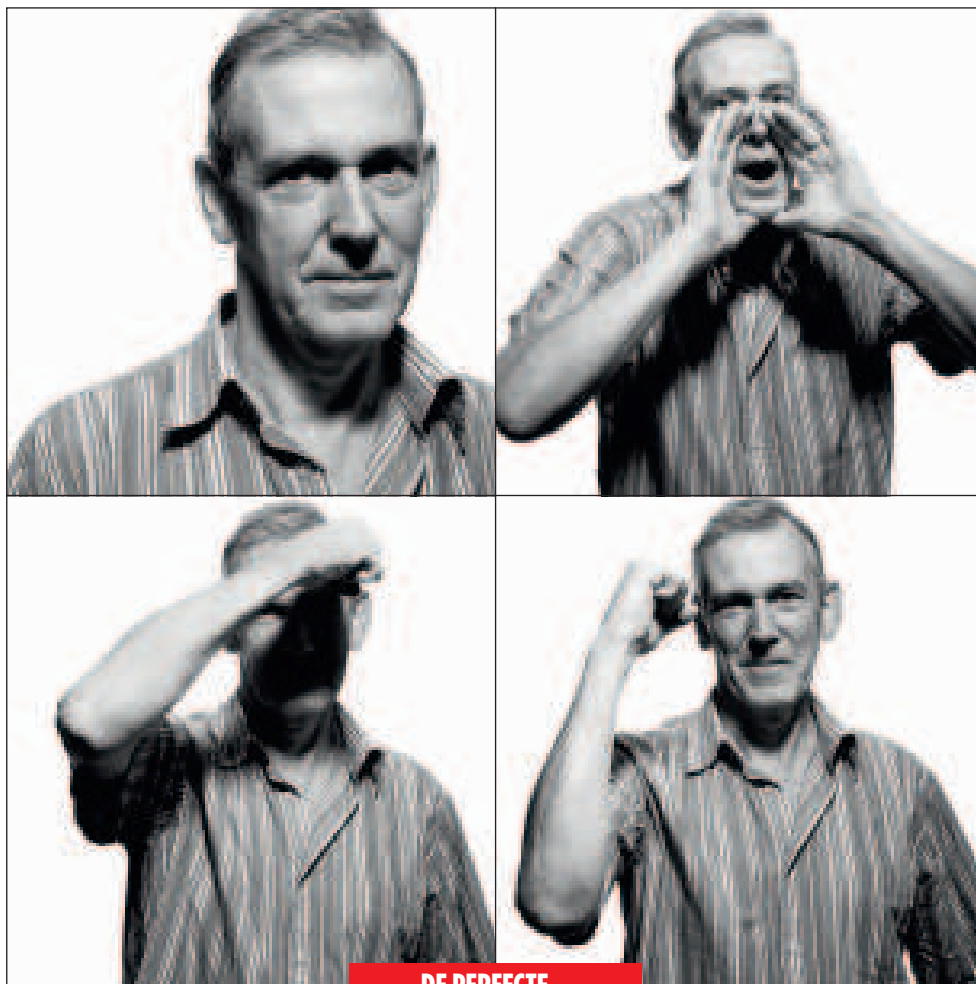

SJAAK VAN DER VELDEN

Sjaak van der Velden (1954). Voormalig timmerman en kroegbaas. Is als historicus verbonden aan het Internationaal Instituut voor Sociale Geschiedenis. Van der Velden promoveerde in 2000 op de geschiedenis van stakingen in de twee vorige eeuwen.

DE PERFECTE...

Staking

Hoe staak je in de publieke sector? Leraren kunnen een voorbeeld nemen aan schoonmakers, constateert historicus Sjaak van der Velden.

Door **Bart Jungmann** Foto's **Jérôme Schlomoff**

Van alle stakingen zijn die in de publieke sector het lastigst. Particuliere bedrijven zullen snel op een oplossing aansturen omdat het ze geld kost. Maar de overheid is niet echt een tegenstander. Dat maakt het ook zo lastig voor de leraren en hun acties.

‘De meest geslaagde staking van de laatste decennia is die van de schoonmakers geweest. Slim opgezet met een bijna binair plan. Als dit gebeurt, doen we dat. Maar als dit niet gebeurt, kunnen we altijd nog dat doen.’

‘De schoonmaakstaking had een lange aanloop. Allereerst was het nodig om stakers te mobiliseren. Op de 160 duizend werknemers in de schoonmaak zijn er een paar duizend lid van de bond. Dat is erg laag, ook naar verhouding.’

‘Schoonmakers vielen bij de FNV onder Bondgenoten. Dat zegt natuurlijk niemand iets. Voor de duidelijkheid werd dat veranderd in FNV Schoonmaak.’

‘Heel effectief werd de publieke opinie gespeeld. De schoonmaakbedrijven zelf zijn onzichtbaar. Daarom werden de klanten het doelwit. Iedereen herinnert zich nog wel de treinen die niet werden schoongemaakt. Zo stond de NS onder druk: kijk eens wat voor bedrijf je inhuurt. Dat werd enorm opgepakt in de media. Stakingen zijn meer en meer een pr-strategie geworden.’

‘De acties begonnen in februari 2010 met respect als inzet. Dat wekte al meteen de sympathie. De schoonmakers zijn een onzichtbare arbeidersklasse. Daarover klaagden de ze zelf ook: niemand zegt hoi in de trein als we langskomen. Vervolgens schrok iedereen toen bleek dat ze maar negen euro per uur verdienden.’

‘Vervolgens werden de acties opgevoerd. Treinen werden viezer en viezer. Utrecht CS werd voor een week ingenomen door de stakers. De baas van een schoonmaakbedrijf kreeg een gouden pleeborstel uitgereikt. Uni-

versiteiten kwamen aan de beurt. En voortdurend aandacht van de media, tot aan *De Wereld Draait Door*. Beter kon gewoon niet.

‘Ik weet niet of passagiers het zat werden. Misschien hebben ze het wel gedacht, maar ik heb er geen ingezonden brieven over gelezen. Dat is altijd wel een graadmeter. Niemand keerde zich in het openbaar tegen de acties.’

‘Het moest echt een positieve actie zijn. Daarom werden stakingbrekers uitdrukkelijk met rust gelaten. Ik sluit niet uit dat er onderling wel wat is gebeurd, maar dat is bewust buiten de openbaarheid gehouden.’

‘Na negen weken, de langste staking in de recente geschiedenis, werd een akkoord gesloten. Op alle fronten werden de eisen ingewilligd. Niet alleen 3,5 procent loonsverhoging, maar ook aanvullende eisen op het gebied van de arbeidsomstandigheden werden ingewilligd. Een perfecte staking kan natuurlijk niet zonder een perfect resultaat.’